

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **R. H.**, zastoupený Mgr. Václavem Voříškem, advokátem se sídlem Pod Kaštany 245/10, Praha 6, proti žalovanému: **Krajský úřad Plzeňského kraje**, se sídlem Škroupova 1760/18, Plzeň, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 3. 2020, č. j. PK-DSH/3292/20, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 25. 11. 2020, č. j. 17 A 48/2020 - 48,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Městský úřad Horšovský Týn (dále jen „správní orgán I. stupně“) uznal rozhodnutím ze dne 6. 12. 2016, č. j. 113/2016/PD, žalobce vinným ze spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. f) bod 4 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích (dále jen „zákon o silničním provozu“), pro porušení § 18 odst. 3 téhož zákona, ve znění účinném do 31. 12. 2021, neboť dne 12. 4. 2016 v 10:11, na silnici I. třídy č. 26 mezi obcemi Březí a Horšovský Týn, v blízkosti odbočky na obec Mašovice, ve směru jízdy na Horšovský Týn, řídil motorové vozidlo X, RZ X, a při jízdě překročil (po odečtení odchylky) nejvyšší dovolenou rychlost mimo obec (90 km/h) o 27 km/h. Za tento přestupek mu podle § 125c odst. 5 písm. g) citovaného zákona uložil pokutu ve výši 2 200 Kč a povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč. Proti rozhodnutí

správního orgánu I. stupně podal žalobce odvolání, které žalovaný v záhlaví specifikovaným rozhodnutím podle § 90 odst. 5 správního řádu zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil. Nutno dodat, že se jednalo o druhé rozhodnutí žalovaného v této věci, neboť jeho první rozhodnutí ze dne 9. 2. 2017, č. j. DSH/1289/17 (dále jen „původní rozhodnutí“), bylo zrušeno rozsudkem Krajského soudu v Plzni (dále jen „krajský soud“) ze dne 29. 11. 2019, č. j. 17 A 49/2017 - 93, jemuž předcházela zrušující rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 9. 2019, č. j. 5 As 343/2018 - 28.

[2] Rozhodnutí žalovaného následně žalobce napadl žalobou u krajského soudu, který ji v záhlaví označeným rozsudkem zamítl. K žalobcem namítané nepřiměřené délce řízení, která měla podle něj vliv na výši uložené pokuty, krajský soud uvedl, že správní orgány nejsou povinny při ukládání správního trestu přihlížet k délce řízení; zmírnění trestu vzhledem k nepřiměřené délce řízení není dle krajského soudu namístě. Opakované páchaní téhož druhu přestupku, jakož i překročení rychlosti při samé horní hranici limitu stanoveného v § 125c odst. 1 písm. f) bod 4 zákona o silničním provozu, samo o sobě dostatečně odůvodňuje uložení trestu ve 2/3 trestní sazby. Za zásadní přítěžující okolnost krajský soud považoval skutečnost, že se žalobce v předcházejících třech letech dopustil dalších tří přestupků (případ speciální recidivy). Jelikož předchozí tresty nevedly k nápravě, bylo namístě uložit pokutu znatelně vyšší, tedy při horní hranici trestní sazby. Z hlediska recidivy nebylo dle krajského soudu rozhodné období po spáchání nyní posuzovaného skutku, nýbrž před ním. Žalobce navíc překročil nejvyšší dovolenou rychlost výrazným způsobem a navíc v místě, kde projíždělo jiné vozidlo, které mohl svoji jízdou ohrozit. V této souvislosti považoval krajský soud za podstatné zmínit, že žalobce měl v rozhodné době evidováno 8 bodů v bodovém hodnocení řidiče. Správní orgány tudíž dle něj nepochybily, pokud při hodnocení osoby řidiče přihlédly k přestupkům spáchaným tři roky zpětně.

[3] Krajský soud označil za nedůvodnou i žalobní námitku týkající se zákazu dvojího přičítání. K porušení uvedené zásady dle něj nedošlo tím, že správní orgány posoudily jako přítěžující okolnost překročení nejvyšší dovolené rychlosti o 27 km/h, tj. výrazným způsobem. Odůvodnění formy zavinění považoval soud za dostačující, neboť kromě výrazného překročení rychlosti spáchal přestupek v místě, kde právě projíždělo jiné vozidlo, které mohl svojí rychlostí ohrozit, a současně správní orgány poukázaly na opakované spáchání totožného přestupku v minulosti. Krajský soud dospěl k závěru, že se žalovaný dostatečně podrobně zabýval přítěžujícími a polehčujícími okolnostmi daného případu a jeho rozhodnutí považuje za přezkoumatelné a „dostatečně podrobné“.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů, jež sice výslovně neoznačil, lze je však podřadit pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[5] Stěžovatel především nesouhlasil s právním posouzením krajského soudu týkajícím se nezohlednění délky vedeného řízení při rozhodování o sankci. Má za to, že pokuta uložená ve výši 2 200 Kč má obsahovat jak složku preventivní, tak složku represivní. Žalovaný ve svém původním rozhodnutí preventivní složku akcentoval. S odstupem tří let od vydání původního rozhodnutí však již žádnou prevenci podle něj aplikovat nelze, neboť

pokračování

nebyla včasná. Za sankci přitom považuje již samotné vedení řízení; v této souvislosti odkázal na § 46 odst. 1 trestního zákoníku, dle něhož k nápravě může postačit pouhé projednání věci. To obdobně platí i podle § 43 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „nový přestupkový zákon“). Žalobce na podporu svého tvrzení odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu (rozhodujícího jako kárný soud ve věcech soudních exekutorů) ze dne 28. 11. 2011, č. j. 11 Kse 21/2009 - 84, v němž Nejvyšší správní soud aplikoval zásadu, na základě níž postupem času slábne obvinění a nebezpečnost spáchaného protiprávního činu. K tomu žalobce doplnil příslušnou judikaturu Evropského soudu pro lidská práva a Ústavního soudu. Dle žalobce se tato zásada uplatní i v přestupkovém řízení, neboť délka vedeného řízení je relevantním kritériem pro zvažování výše ukládaného trestu. Má tak za to, že žalovaný měl s ohledem na výrazný časový odstup mezi vydáním původního rozhodnutí a napadeného rozhodnutí výši pokuty upravit.

[6] Dále namítá, že krajský soud nesprávně posoudil právní otázku porušení zákazu dvojího přičítání. K překročení nejvyšší dovolené rychlosti o 27 km/h uvedl, že ta již byla zvážena při subsumpci přestupku pod danou skutkovou podstatu, a nemohlo se tak k ní přihlížet při úvahách o výši sankce. Na podporu svého tvrzení odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 8. 2019, č. j. 3 As 281/2017 - 47, a ze dne 28. 2. 2017, č. j. 5 As 280/2016 - 23, v nichž se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou zákazu dvojího přičítání. Tutéž skutečnost, která byla brána v úvahu při podřazení jednání pod určitou skutkovou podstatu, již nelze zvažovat jako okolnost přitěžující. To je právě případ stěžovatele, který měl překročit nejvyšší dovolenou rychlost do 30 km/h mimo obec.

[7] Porušení zásady dvojího přičítání stěžovatel dále namítá též ve vztahu ke skutečnosti, že k přestupku došlo v blízkosti vozidla jedoucího v protisměru. Dle názoru stěžovatele není rozsudek krajského soudu v tomto bodě přezkoumatelný, neboť krajský soud jen opakuje stěžovatelem napadené tvrzení správního orgánu, že stěžovatel mohl ohrozit protijedoucí vozidlo. Nikterak však nevypořádal námitku porušení zásady dvojího přičítání. Stěžovatel má přitom za to, že k porušení zákazu dvojího přičítání skutečně došlo, jelikož ohrožení ostatních účastníků silničního provozu je objektem přestupku a důvodem, proč je jednání protiprávní. Přestupek, jehož spáchání je stěžovateli vytýkáno, má povahu ohrožujícího deliktu. Stěžovatel by přitom akceptoval jako přitěžující okolnost, pokud by skutečně došlo k přímému ohrožení jiného vozidla nebo ohrožení většího počtu vozidel. V této věci však mohlo být ohroženo pouze jedno protijedoucí vozidlo. Daná skutečnost tak nemohla být žalobci přikládána k tíži.

[8] Poslední kasační námitka stěžovatele se vztahovala k posouzení osoby přestupce. Krajský soud nesprávně tvrdil, že správní orgán považoval za přitěžující okolnost speciální recidivu. Tuto skutečnost však správní orgán hodnotil k osobě přestupce, nikoliv jako přitěžující okolnost. Jelikož tak správní orgán nehodnotil recidivu jako přitěžující okolnost, nemohl tyto jeho neexistující úvahy nahradit krajský soud v napadeném rozsudku. V této souvislosti upozornil, že samy správní soudy odlišují institut recidivy a hodnocení osoby pachatele (srov. rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočky v Liberci ze dne 3. 5. 2013, č. j. 60 A 1/2013 - 49, publ. ve sbírce NSS pod č. 2912/2013). Posuzování osoby přestupce musí být dle stěžovatele posuzováno ke dni rozhodnutí, což

krajský soud vůbec nezohlednil. Namísto toho hodnotil, zda správní orgány mohly přihlížet k recidivě. Ke dni vydání rozhodnutí by přitom osoba pachatele (stěžovatele) podléhala odlišnému hodnocení, neboť v té době neměl již evidovány žádné body v bodovém hodnocení.

[9] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti nejprve vymezil vůči námitce ohledně nezohlednění délky řízení, která měla mít vliv na posouzení výše trestu. Odkazy stěžovatele na judikaturu týkající se trestního a kárného řízení jsou podle něj nepřipadné, neboť tato řízení mají vlastní právní úpravu. V nyní projednávané věci je třeba naopak vycházet z právní úpravy přestupkového práva a judikatury ve věcech přestupků. Ani judikaturu uváděnou stěžovatelem k porušení zásady dvojího přičítání nepovažuje žalovaný za přílehu, neboť v jednom odkazovaném případě se jednalo o bagatelní překročení nejvyšší dovolené rychlosti. Stěžovatel však překročil rychlost výraznou měrou, která se blížila hranici pro spáchání přestupku dle § 125c odst. 1 písm. f) bod 3 zákona o silničním provozu. Nesouhlasí rovněž s tím, že by nesprávně hodnotil osobu pachatele. Stěžovatel se dopouštěl speciální recidivy, která je přitěžující okolností a která má význam při posuzování výše trestu. Bylo tak zcela namístě uložit trest při horní hranici trestní sazby. Z hlediska recidivy jsou relevantní jen ty přestupky, které byly spáchány před datem vytýkaného jednání. Nebylo proto nutné si vyžadovat aktuální výpis z evidenční karty řidiče. Na závěr dodal, že ani samotná bezúhonnost v době vydání napadeného rozhodnutí nemohla mít na výši uložené pokuty vliv, berouc v úvahu další okolnosti případu.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů.

[11] Kasační stížnost není důvodná.

[12] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval namítanou nepřezkoumatelností napadeného rozsudku. Platí totiž, že v případě zjištění vad podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. již zpravidla není dán prostor k úvahám o námitkách věcného charakteru a je nezbytné napadený rozsudek bez dalšího zrušit.

[13] Z konstantní judikatury Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu vyplývá, že má-li být soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být patrné, jaký skutkový stav vzal soud za prokázaný, jakým způsobem postupoval při posuzování rozhodných skutečností, proč považuje právní závěry účastníků řízení za nesprávné a z jakých důvodů považuje argumentaci účastníků řízení za nedůvodnou (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1995, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, a ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, a rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004 - 62, a ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008 - 76). Meritorní přezkum rozsudku je tak možný pouze za předpokladu, že se jedná o rozhodnutí

pokračování

srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč soud rozhodl tak, jak je uvedeno v jeho výroku. V této souvislosti je třeba dodat, že povinnost soudu posoudit všechny žalobní námitky neznamená, že byl krajský soud povinen reagovat na každou dílčí argumentaci uplatněnou stěžovatelem a tu obsáhle vyvrátit; jeho úkolem bylo uchopit obsah a smysl žalobní argumentace a vypořádat se s ní (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 4. 2009, č. j. 9 Afs 70/2008 - 130). V zásadě také nestačí pouhé konstatování, že odvolací správní orgán rozhodl správně (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2022, č. j. 3 As 444/2019 - 39), anebo jen pouze odkázat na rozhodnutí správních orgánů a jejich odůvodnění, protože soud je povinen přednést svoje vlastní argumentačně podložené zhodnocení právě posuzovaného případu.

[14] V této souvislosti je třeba dále upozornit, že soud nemá povinnost reagovat na takovou dílčí argumentaci, která není způsobilá nijak ovlivnit výsledek řízení. Takový přístup je vhodný především u velmi obsáhlých podání. Opačný postup by mohl vést k absurdním důsledkům a k porušení zásady efektivity a hospodárnosti soudního řízení. Požadavky kladené na orgány veřejné moci (včetně soudů), pokud jde o detailnost a rozsah vypořádání se s námitkami adresátů jejich aktů, nesmí být přemrštěné. Takové přehnané požadavky by byly výrazem přepjatého formalismu, který by ohrožoval funkčnost těchto orgánů, především pak jejich schopnost efektivně (zejména v přiměřené době a v odpovídajícím rozsahu) plnit zákonem jim uložené úkoly.

[15] Nejvyšší správní soud uznává, že argumentace krajského soudu byla v napadeném rozsudku poměrně stručná. Nicméně po jejím posouzení dospěl k závěru, že krajský soud se v odůvodnění napadeného rozsudku náležitě zabýval zjištěným skutkovým stavem, všemi základními žalobními námitkami stěžovatele a v dostatečném rozsahu je vypořádal. Z rozsudku je zřejmé, jak krajský soud ve věci rozhodl, z jeho odůvodnění vyplývá, jakými úvahami byl při posouzení věci v rozsahu žalobních bodů veden a k jakému závěru na jejich základě dospěl. Skutečnost, že stěžovatel se závěry krajského soudu nesouhlasí, nepředstavuje důvod pro zrušení napadeného rozsudku pro jeho údajnou nepřezkoumatelnost.

[16] Stěžovatel konkrétně namítá, že krajský soud nevypořádal námitku porušení zásady dvojího přičítání, jestliže správní orgány posoudily přítomnost protijedoucího vozidla jako přítěžující okolnost. Je pravdou, že krajský soud k této námitce v napadeném rozsudku nepředestřel žádnou vlastní argumentaci. Nicméně svůj postoj zcela jednoznačně zaujal, neboť v odstavci 11. napadeného rozsudku dospěl k závěru, že k porušení zásady dvojího přičítání nedošlo, přičemž odkázal na své předchozí závěry uvedené v odstavci 10. V něm posoudil okolnost, že došlo ke spáchání přestupku v blízkosti protijedoucího vozidla, jako přítěžující, a nemohlo proto dojít k porušení zákazu dvojího přičítání. Kasační soud uzavírá, že napadený rozsudek netrpí vadou nepřezkoumatelnosti a může tak přejít k posouzení kasačních námitek věcného charakteru.

[17] Stěžovatel nepopírá skutková zjištění správních orgánů co do otázky viny, tedy že spáchal přestupek překročením nejvyšší dovolené rychlosti o 27 km/h. Kasační námitky se vztahují pouze k otázce trestu, tedy do jaké míry zjištěné okolnosti případu odůvodňují výši uložené pokuty.

[18] Stěžovatel předně nesouhlasí s názorem krajského soudu, že správní orgány nebyly povinny při ukládání správního trestu přihlížet k délce řízení. Je totiž přesvědčen, že tato skutečnost zakládala důvod pro zmírnění původně uloženého trestu.

[19] Nejvyšší správní soud ve své konstantní judikatuře dospěl k závěru, že délka řízení nemá vliv na posouzení závažnosti přestupku, a nemá tudíž ani za následek udělení nižší pokuty (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 5. 2020, č. j. 9 As 246/2019 - 58, nebo ze dne 27. 10. 2021, č. j. 5 As 110/2019 - 32). V rozsudku ze dne 16. 5. 2019, č. j. 9 As 56/2019 - 28, Nejvyšší správní soud uvedl, že *„tato forma ‚kompenzace‘ porušení práva na přiměřenou délku řízení by musela být založena přímo na rozhodnutí zákonodárce, což učinil výslovně toliko pro ukládání trestů v trestním řízení.“* Nejvyšší správní soud se ve své rozhodovací praxi rovněž vypořádal i s možnou aplikací svého dřívějšího rozsudku č. j. 11 Kse 21/2009 - 84 na případ přestupkového řízení, přičemž v rozsudku ze dne 30. 9. 2021, č. j. 10 As 449/2019 - 35, konstatoval, že *„[n]eobstojí ani odkaz na kárné rozhodnutí 11 Kse 21/2009: tam kárný senát uložil exekutorovi napomenutí (ačkoli kárný návrhovač žádal pokutu) a zdůvodnil to mj. délkou kárného řízení. Toto řízení ovšem připodobnil – pokud jde o jeho dopad na osobu kárně obviněného – spíše trestnímu řízení a také zdůraznil, že exekutor dosud nebyl kárně trestán. Ani první, ani druhý aspekt není u stěžovatele splněn.“* Nejvyšší správní soud dodává, že v nyní projednávané věci ani o žádné průtahy ve správním řízení nešlo. Nepřiměřený časový odstup mezi spácháním přestupku a vydáním napadeného rozhodnutí žalovaného bylo způsobeno vedeným soudním řízením, přičemž dne 18. 4. 2017 byla podána (první) správní žaloba ke krajskému soudu a následný zrušující rozsudek krajského soudu nabyl právní moci dne 23. 12. 2019. Lze dodat, že stěžovatelem odkazované ustanovení § 43 odst. 2 nového přestupkového zákona upravuje institut upuštění od uložení správního trestu a možnost přihlídnutí k nepřiměřené délce řízení v něm není výslovně upravena. Kasační soud tak uzavírá, že délka vedeného řízení nemohla mít v této věci vliv na výši uložené pokuty.

[20] Další okruh kasačních námitek se týká porušení zásady dvojího přičítání. Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu je v obecné rovině třeba tuto zásadu chápat tak, že k okolnosti, která je zákonným znakem deliktu, nelze přihlídnout jako k okolnosti polehčující nebo přitěžující při ukládání sankce. Jednu a tutéž skutečnost, která je dána v intenzitě nezbytné pro naplnění určitého zákonného znaku skutkové podstaty konkrétního správního deliktu, nelze současně hodnotit jako okolnost obecně polehčující či obecně přitěžující (srov. např. rozsudky ze dne 26. 1. 2022, č. j. 7 As 87/2020 - 29, ze dne 17. 3. 2010, č. j. 4 Ads 66/2009 - 101, ze dne 29. 10. 2009, č. j. 6 As 22/2009 - 84, ze dne 25. 4. 2006, č. j. 4 As 14/2005 - 84, či ze dne 25. 1. 2006, č. j. 4 As 22/2005 - 68).

[21] Podle § 125c odst. 1 písm. f) bodu 4 zákona o silničním provozu se fyzická osoba dopustí přestupku tím, že v provozu na pozemních komunikacích při řízení vozidla překročí nejvyšší dovolenou rychlost v obci o méně než 20 km/h nebo mimo obec o méně než 30 km/h. Podle § 18 odst. 3 téhož zákona platí, že řidič motorového vozidla o maximální přípustné hmotnosti nepřevyšující 3 500 kg, vozidla základní složky integrovaného záchranného systému a autobusu smí jet mimo obec rychlostí nejvýše 90 km/h; na silnici pro motorová vozidla rychlostí nejvýše 110 km/h a na dálnici rychlostí nejvýše 130 km/h. Řidič jiného motorového vozidla smí jet rychlostí nejvýše 80 km/h.

pokračování

[22] První dílčí námitka vztahující se k porušení zákazu dvojího přičítání se týká překročení nejvyšší dovolené rychlosti o 27 km/h, která je dle přesvědčení stěžovatele součástí skutkové podstaty § 125c odst. 1 písm. f) bodu 4 zákona o silničním provozu. Kasační soud uvádí, že překročení nejvyšší dovolené rychlosti mimo obec o méně jak 30 km/h je přestupkem podle § 125c odst. 1 písm. f) bodu 4 zákona o silničním provozu, překročení v rozsahu 30 km/h až k hranici 50 km/h je přestupkem podle § 125c odst. 1 písm. f) bodu 3 citovaného zákona a překročení o 50 km/h a více je přestupkem podle § 125c odst. 1 písm. f) bodu 2 tohoto zákona; tomu odpovídá i odstupňování sankcí za tyto přestupky. Pokud tedy v dané věci vycházely úvahy správních orgánů v případě spáchání přestupku překročením nejvyšší dovolené rychlosti v rozsahu mimo obec o méně jak 30 km/h i z míry překročení rychlosti v rámci daného rozpětí (o 27 km/h), zjevně se týkaly toho, že naměřená rychlost se nachází blíže horní hranici rozpětí. Právě tento fakt je okolností, která může být vnímána jako závažnější okolnost (srov. obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 3. 2023, č. j. 8 As 85/2021 - 40).

[23] Judikatura Nejvyššího správního soudu dovodila, že hodnocení míry překročení rychlosti při určení sankce v rámci rozpětí daného pro konkrétní skutkovou podstatu nepředstavuje porušení zásady dvojího přičítání, neboť dochází pouze k hodnocení intenzity porušení chráněného zájmu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 11. 2022, č. j. 5 As 251/2020 - 29). Správní orgány a ani krajský soud, který jejich závěry aproboval, se tedy zohledněním míry překročení rychlosti porušení zásady dvojího přičítání (jak jej vymezuje shora uvedená judikatura) nedopustily.

[24] Kasační soud dodává, že rozsudky č. j. 3 As 281/2017 - 47 a č. j. 5 As 280/2016 - 23, na které stěžovatel odkazoval, nejsou na nynější věc přílehlavé. V prvním z uvedených případů žalovaný přičetl žalobci k tíži překročení nejvyšší povolené rychlosti mimo obec o 53 km/h, ačkoli skutková podstata, podle které bylo žalobcovo jednání kvalifikováno, byla vymezena jako překročení nejvyšší povolené rychlosti mimo obec o 50 km/h a více [§ 125c odst. 1 písm. f) bod 2 zákona o silničním provozu]. Tuto hodnotu, která tvoří znak kvalifikované skutkové podstaty, a tudíž ji nelze podruhé zohlednit jako přítěžující okolnost, tehdejší žalobce překročil o pouhé 3 km/h (což přítěžující okolností není). V rozsudku č. j. 5 As 280/2016 - 23 pak Nejvyšší správní soud označil za nepřipustné přičítat pachatelům přestupků spočívajících v překročení nejvyšší povolené rychlosti v obci k tíži skutečnost, že byl přestupek spáchán v obci, neboť jde o jeden ze znaků skutkové podstaty. Aby byl nyní projednáváný případ s těmi citovanými srovnatelný, musel by žalovaný označit za přítěžující okolnost to, že stěžovatel překročil nejvyšší povolenou rychlost v obci, což se však nestalo (srov. obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2020, č. j. 6 As 169/2020 - 57).

[25] Co se týče porušení zásady dvojího přičítání ve vztahu k protijedoucímu vozidlu, kasační soud uvádí, že účelem zásady zákazu dvojího přičítání je zabránit tomu, aby se jedna a tatáž skutečnost určité kvantity a kvality (intenzity) přičítala pachateli dvakrát, a to jednou jako znak skutkové podstaty (při hodnocení viny) a podruhé jako okolnost přítěžující či polehčující (při hodnocení ukládaného trestu). V případě zákazu dvojího přičítání se jedná o otázku rozlišování (odstupňování) intenzity nezbytné k naplnění skutkové podstaty na jedné straně a intenzity další (vyšší, z hlediska naplnění skutkové podstaty nevyčerpané), která teprve může mít význam z hlediska úvah o trestu

jako okolnost přitěžující či polehčující na straně druhé (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2012, č. j. 4 Ads 114/2011 - 105). Za stěžovatelem spáchaný přestupek bylo možné uložit pokutu v rozpětí od 1 500 Kč do 2 500 Kč. Zákonné rozpětí umožňuje zohlednit konkrétní stupeň závažnosti podle zákonem předvídaných kritérií vztahujících se jak ke spáchanému skutku, tak k osobě a poměrům pachatele, a individualizovat každý jednotlivý případ, pokud se nevymyká z oné množiny případů zobecněné do znaků skutkové podstaty. Pouze je-li skutková podstata naplněna a konkrétní skutkové okolnosti nasvědčují vážnému vybočení z typové závažnosti, tedy okruhu podobných jednání, je možné k těmto skutkovým okolnostem v rámci ukládání sankce přihlídnout. V opačném případě dochází k porušení zákazu dvojího přičítání.

[26] Znakem skutkové podstaty přestupku, jehož spáchání je stěžovateli vytýkáno, není dopravní situace v době překročení nejvyšší dovolené rychlosti. Je jím pouze ono překročení nejvyšší dovolené rychlosti. Se stěžovatelem lze jistě v obecné rovině souhlasit, že objektem zájmu je ochrana ostatních účastníků silničního provozu, nicméně kasační soud je toho názoru, že aktuální dopravní situace v době spáchání přestupku je taktéž relevantní okolností, která má vliv při posuzování výše ukládaného trestu. Jistě je jiná míra závažnosti jednání v případě, kdy se přestupce nachází v době překročení nejvyšší dovolené rychlosti na pozemní komunikaci sám, a jiná bude v případě, kdy se v té chvíli nachází v bezprostřední blízkosti jiná vozidla. Riziko vzniku škodlivého následku (a potenciální újmy jiných osob) bude mnohem vyšší. Závažnost takového jednání bude během silného provozu na pozemní komunikaci ještě více vzrůstat. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že přítomnost a potencionální ohrožení protijedoucího vozidla je možné posoudit jako přitěžující okolnost a správní orgány se tak nedopustily zákazu dvojího přičítání.

[27] Poslední kasační námitka se týkala posouzení osoby přestupce z hlediska opakovaného páchaní stejného typu přestupku. Podle stěžovatele krajský soud nesprávně tvrdil, že správní orgán považoval za přitěžující okolnost speciální recidivu, ačkoli žalovaný ji hodnotil ve vztahu k posouzení osoby přestupce. Osoba přestupce musí být dle stěžovatele posuzována ke dni vydání rozhodnutí (nikoliv k okamžiku spáchání přestupku), což krajský soud vůbec nezohlednil.

[28] Žalovaný na str. 15 napadeného rozhodnutí uvedl: *„K osobě řidiče bylo zjištěno, že v rozhodné době měl 8 bodů v bodovém hodnocení řidiče, přičemž v posledních třech letech před spácháním přestupku byl dvakrát postižen za přestupek spočívající v nejvyšší dovolené rychlosti. Je proto zřejmé, že si odvolatel nevzal z předchozích přestupků ponaučení, když předchozí sankce nevedly k jeho nápravě.“* Krajský soud v bodě 10. napadeného rozsudku následně uvedl: *„Ze spisového materiálu vyplývá, že žalobce se v posledních třech letech před spácháním nyní posuzovaného přestupku dopustil dalších tří přestupků. Žalobce je tedy speciálním recidivistou. Speciální recidiva je přitěžující okolností, která má pro úvahy správního orgánu o výši správního trestu naprosto zásadní význam (...) Z hlediska recidivy není rozhodujících časové období po spáchání skutku, nýbrž před ním.“*

[29] Podle § 12 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění účinném do 30. 6. 2016 (dále jen „přestupkový zákon“), platí, že *při určení druhu sankce a její výměry se přihlídnou k závažnosti přestupku, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům,*

pokračování

k okolnostem, za nichž byl spáchán, k míře zavinění, k pohnutkám a k osobě pachatele, zda a jakým způsobem byl pro týž skutek postižen v disciplinárním řízení.

[30] Z textu citovaného ustanovení přestupkového zákona vyplývá, že opakované páčání přestupku (tj. recidiva) není v přestupkovém zákoně, jehož právní úprava se na stěžovatele vztahuje, výslovně uvedena [na rozdíl od § 40 písm. c) nového přestupkového zákona] jako okolnost mající vliv na určení druhu sankce a její výměry. V souvislosti s opakovaným páčáním přestupků je však nutné upozornit na rozsudek ze dne 19. 1. 2023, č. j. 2 As 71/2022 - 34, v němž Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že „*k přestupkům spáchaným před více než třemi lety nelze přihlížet jako k přitěžující okolnosti (nemohou být např. ani příčinou recidivy), zároveň ovšem ale není důvod je zcela ignorovat při posuzování osobnosti pachatele, možnosti jeho nápravy a obecně jeho vztahu k dodržování právních předpisů.*“ Z citovaného rozsudku tedy vyplývá, že v rámci posuzování osobnosti pachatele je možné přihlížet i k „zahlazeným“ přestupkům. Toto posouzení totiž hraje v otázce určení výše trestu svoji nezanedbatelnou roli (obdobně jako v klasickém trestním řízení). Jestliže má přestupce sklon k opakovanému páčání téhož přestupku (v případě stěžovatele se jedná o opakované překračování nejvyšší dovolené rychlosti), je třeba tuto skutečnost při určování výše trestu vzít v potaz a trest uložit v takové výši, aby plnil svůj účel a přestupce odradil od budoucího páčání přestupků.

[31] Na tomto místě musí kasační soud dát zčásti za pravdu stěžovateli a korigovat závěr krajského soudu spočívající v tom, že se v nyní posuzované věci jednalo o recidivu, která je přitěžující okolností a která má pro danou věc zcela zásadní význam, protože z rozhodnutí žalovaného nic takového nevyplývá. Z kontextu rozhodnutí žalovaného je naopak zřejmé, že opakované páčání totožného přestupku vzal žalovaný v potaz v rámci posouzení osoby přestupce, a nepovažoval jej za přitěžující okolnost. V tomto případě tak otázka posouzení „zahlazení“ nehrála tak důležitou roli, jako v případě aplikace recidivy jako přitěžující okolnosti. Nebylo přitom namístě, aby krajský soud při přezkumu napadeného správního rozhodnutí nahrazoval úvahy žalovaného ohledně existence přitěžujících okolností a doplňoval místo něj další (a už vůbec ne okolnosti zásadního charakteru).

[32] Současně však Nejvyšší správní soud dodává, že pochybení krajského soudu není natolik závažnou vadou, aby vedla ke zrušení jeho rozsudku pro nezákonnost. Z rozhodnutí žalovaného je totiž kasačnímu soudu zřejmé, že posoudil všechny rozhodné skutečnosti v souladu s § 12 odst. 1 přestupkového zákona. Jako k přitěžujícím okolnostem přihlédl k tomu, že stěžovatel spáchal přestupek v blízkosti protijedoucího vozidla a především že překročil nejvyšší dovolenou rychlost až na samé horní hranici příslušné skutkové podstaty. Při úvahách o výši trestu přihlédl rovněž k osobnosti pachatele, tedy že se v minulosti dopouštěl opakovaného páčání přestupků stejného druhu. Zvolenou výši pokuty ve výši 2 200 Kč (tj. přibližně ve 2/3 příslušné sazby) proto považuje Nejvyšší správní soud za zcela legitimní.

IV. Závěr a náklady řízení

[33] Nejvyšší správní soud na základě výše uvedeného uzavírá, že kasační stížnost není důvodná, proto ji podle § 110 odst. 1, věty druhé s. ř. s. zamítl.

[34] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl v řízení úspěch, a právo na náhradu nákladů řízení proto nemá. Žalovaný byl ve věci úspěšný, ten ale náhradu nákladů nepožadoval a ze spisového materiálu nevyplývá, že by mu nějaké náklady přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti vznikly. Nejvyšší správní soud proto nepřiznal náhradu nákladu řízení ani jednomu z účastníků.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. dubna 2023

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu